

STOCKHOLMS UNIVERSITET
Nationalekonomiska institutionen
John Hassler

Omtentamen på grundkursen EC1201: Makroteori med tillämpningar

15 högskolepoäng, söndagen den 16 augusti 2009 kl 9-14.

Tentamen består av tio frågor av vilka Fråga 1 besvaras av dem som inte vill eller kan använda poäng från Dugga 1. Fråga 2 besvaras av dem som inte vill eller kan använda poäng från Dugga 2. Endast duggapoäng från innevarande termin kan tillgodoräknas och endast om man inte besvarar dessa frågor. Besvaras fråga 1 och/eller 2 på tentamen är det den poäng som då erhålles som räknas (även om poängen från duggan/duggorna skulle vara högre).

Fråga 3 görs av dem som inte vill åberopa godkänt arbete på kursens seminariedel. Observera att godkänd seminarieserie ger maxpoäng på fråga 3 och att det då inte finns någon anledning att besvara frågan.

Varje fråga ger max 10 poäng, således totalt 100 poäng.

Poängen från samtliga frågor adderas, och betygen sätts enligt följande poänggränser: F (0-39), E (40-49), D (50-59), C (60-74), B (75-89), A (90-100).

Om du tycker en fråga är tvetydig – ansträng dig för att tolka den på det mest rimliga sättet. Om du tycker någon av frågorna 4-10 är tvetydig kan du ange hur du tolkar den.

Eventuella invändningar mot rättningen av tentamen ska framföras direkt i samband med att tentamen kvitteras ut.

Lycka till!

Fråga 1.

Giltig credit från dugga 1 tillgodoräknas endast om denna fråga ej besvaras.

1. Vilket påstående beskriver bäst utvecklingen av arbetslösheten i USA och EU-15 länderna sedan 70-talet och framåt?

- a) **En trendmässig ökning av arbetslösheten i EU men inte i USA.**
- b) En trendmässig ökning av arbetslösheten i EU och i USA.
- c) En trendmässig ökning av arbetslösheten i USA men inte i EU.
- d) Ingen klar trend i arbetslösheten vare sig i USA eller EU.
- e) En trendmässig minskning av arbetslösheten i EU men inte i USA.
- f) En trendmässig minskning av arbetslösheten i både EU och USA.

2. Här är två förslag till hur man kan beräkna BNP.

- 1. BNP fås genom att summera värdet av alla varor och tjänster som sålts till slutlig användning *eller* sålts som insatsvaror i en given ekonomi under en given period.
- 2. BNP fås genom att summera allt förädlingsvärde i en given ekonomi för en given period.

Vilka är riktiga?

- a) 1 är rätt men inte 2.
- b) **2 är rätt men inte 1.**
- c) Både 1 och 2 är rätt.
- d) Vare sig 1 eller två är rätt.

3. Antag att prisnivån var 1 år 2000 och nominell och real BNP var 200. Antag vidare att inflationen varit 3% och real tillväxt 2% mellan år 2000 och 2001. *Beräkna nominell BNP år 2001?*

- a) Nominell BNP är 201.
- b) Nominell BNP är 202.
- c) Nominell BNP är 205.
- d) Nominell BNP är 206.
- e) **Nominell BNP är 210.**

4. Vad bestämmer lutningen på efterfrågefunktionen (ZZ) i 45-gradersdiagrammet?

- a) Den autonoma konsumtionen.
- b) De exogena investeringarna.
- c) **Den marginella konsumtionsbenägenheten.**
- d) Storleken på T.
- e) Inget av ovanstående.

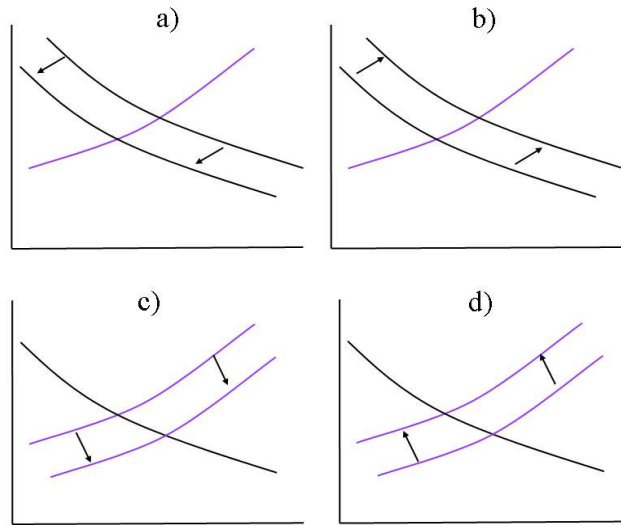
5. Antag att jämvikt råder i IS-LM modellen – dvs varumarknad och penningmarknad är båda i jämvikt. Vad gäller för det *totala sparandet*, dvs summan av privat och offentligt sparande?

- a) Det är noll, dvs ett offentligt underskott motsvaras av ett privat överskott.
- b) Det är minst lika stort som offentlig konsumtion.
- c) **Det är lika stort som investeringarna.**
- d) Det är lika stort som kapitalbalansen men har omvänt tecken.

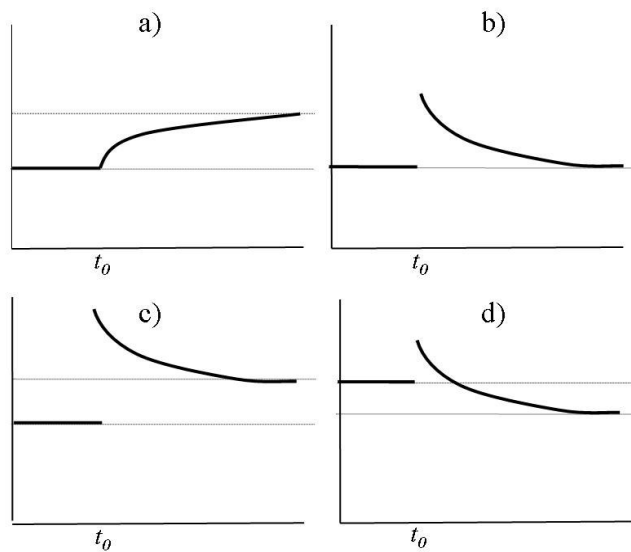
6. Antag att riksbanken vill sänka räntan. Vilken åtgärd leder i IS-LM modellen till detta?

- a) Riksbanken köper obligationer och/eller statsskuldsväxlar.
- b) Riksbanken säljer obligationer och/eller statsskuldsväxlar.
- c) Riksbanken ökar sina tillgångar men inte sina skulder.
- d) Riksbanken ökar sina skulder men inte sina tillgångar.

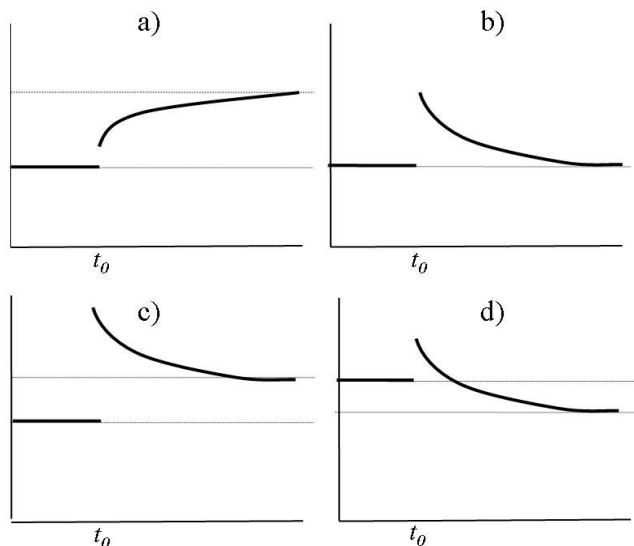
7. Vilket av följande diagram visar effekterna av en **minskning av offentlig konsumtion** i ett IS-LM-diagram? a)

8. Nedanstående diagram visar prisnivå på y axeln och tid på X-axeln. Vilket diagram visar bäst vad som händer med prisnivån över tiden i AS-AD-modellen om riksbanken gör en **expansiv marknadsoperation** i tidpunkten t_0 ? a)

9. Nedanstående diagram visar produktion Y på y axeln och tid på X -axeln. Vilket diagram visar bäst vad som händer med produktionen över tiden i AS-AD-modellen om riksbanken gör en **expansiv marknadsoperation** i tidpunkten t_0 ? **b)**

10. Antag att politikerna Tom Höstros och Ante Korg diskuterar en eventuell ökning av den offentliga konsumtionen G . Tom är för med argumentet att BNP går upp på kort sikt även om G inte har någon bestående effekt på BNP. Ante är mot med argumentet att investeringarna påverkas negativt, åtminstone på lite sikt. Både Tom och Ante har tagit Makro 1 och stödjer sig på IS-LM och AS-AD (för en sluten ekonomi). *Vem har rätt?*

- a) Tom har rätt men inte Ante.
- b) Ante har rätt men inte Tom
- c) **Både Tom och Ante har rätt.**
- d) Ingen av dem har rätt.

Fråga 2.

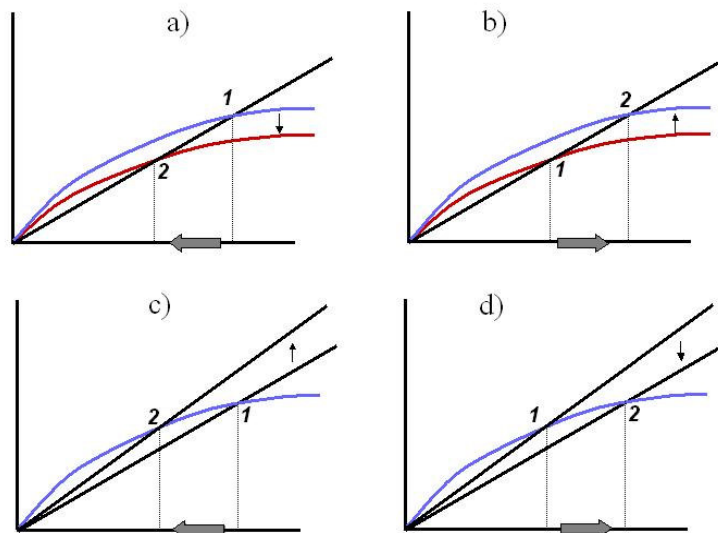
Giltig credit från dugga 2 tillgodoräknas endast om denna fråga ej besvaras.

1. Byt ut X så att påståendet blir korrekt.

Enligt Solowmodellen utan tillväxt i befolkning och teknologi kommer, allt annat lika, ett land med X att växa snabbare.

- a) lägre BNP.
- b) högre BNP.
- c) **lägre BNP per capita.**
- d) högre BNP per capita.

2. Vilket av nedanstående diagram illustrerar bäst vad som händer om sparandet **faller** i Solow-modellen? **a)**

3. Antag att sparkvoten faller. Vilka av följande påståenden är sanna enligt Solow-modellen givet att alla övriga exogena variabler är oförändrade.

- 1. Konsumtionen per capita stiger omedelbart (hoppar uppåt).
 - 2. På lång sikt faller konsumtionen per capita om sparkvoten i utgångsläget var lägre än enligt "golden rule" annars stiger den.
- a) Påstående 1 och 2 är båda falska.
 - b) Påstående 1 är sant och 2 falskt.
 - c) Påstående 1 är falskt och 2 sant.
 - d) **Båda påståendena är sanna.**

4. Antag att produktionsfunktionen $F(K,L)$ är ökande i både K och L , uppvisar konstant skalavkastning men avtagande marginalavkastning för produktionsfaktorerna K och L . Antag också att $F(1,1) = 1$.

Beräkna $F(2,2)$ och $F(2,1)$. Vilket av följande påståenden följer av det som angivits i frågan.

- a) $F(2,2) = 2$ och $F(2,1) = 2$.
 - b) $F(2,2) = 2$ och $F(2,1) = 1$.
 - c) **$F(2,2) = 2$, $F(2,1) < 2$ samt $F(2,1) > 1$.**
 - a) Inget av ovanstående följer av uppgifterna i frågan.
5. Jämför antagandena om hur konsumtionen bestäms i IS-LM och enligt permanentinkomsthypotesen. Vilket av följande påståenden beskriver en sådan jämförelse bäst?
- a) Den marginella konsumtionsbenägenheten är högre enligt IS-LM.
 - b) Den marginella konsumtionsbenägenheten är lägre enligt IS-LM.
 - c) Den marginella konsumtionsbenägenheten är densamma i båda fallen.
 - d) Den marginella konsumtionsbenägenheten beror enligt permanentinkomsthypotesen på individernas inkomstnivå och kan därför vara högre eller lägre.
 - e) **Den marginella konsumtionsbenägenheten beror enligt permanentinkomsthypotesen på om inkomstförändringen är temporär eller inte och kan därför vara högre eller lägre.**
6. Enligt modern konsumtionsteori styrs en individs konsumtion av hennes totala förmögenhet som inkluderar nuvärdet av framtida inkomster. Antag att nuvarande och framtida räntor ökar. Vilket påstående stämmer med modern konsumtionsteori som den beskrivs i Blanchard?
- a) **Högre ränta minskar nuvärdet av framtida inkomster vilket har en negativ effekt på konsumtionen.**
 - b) Högre ränta ökar nuvärdet av framtida inkomster vilket har en positiv effekt på konsumtionen.
 - c) Högre ränta leder till ökat sparande och därför till högre konsumtionen på kort och lång sikt.
 - d) Högre ränta tränger ut annan konsumtion och därför faller konsumtionen på kort och lång sikt.

7. Antag att den förväntningsutvidgade Phillips-kurvan ges av följande ekvation.

$$\pi_t - \pi_{t-1} = 4\% - x u_t$$

Antag att den naturliga arbetslösheten är 2%. Beräkna x och räkna ut vad inflationen i period t , dvs π_t , blir om π_{t-1} är 3% och arbetslösheten u_t är 1%.

- a) **5%.**
- b) 4%.
- c) 3%
- d) 2%
- e) 1%.
- f) kan inte beräknas utan mer information.

8. Gör en korrekt rangordning i termer av exportandel, från högre till lägre, av Storbritannien, Sverige och USA.

- a) Storbritannien, Sverige, USA.
- b) Storbritannien, USA, Sverige.
- c) Sverige, Storbritannien, USA**
- d) Sverige, USA, Storbritannien.
- e) USA, Storbritannien, Sverige
- f) USA, Sverige, Storbritannien.

9. Antag att Riksbanken går ut med information om att man avser att höja räntan i framtiden. Analysera korrektheten i följande påståenden inom ramen för IS-LM modellen med förväntningar.

- 1. Om individerna i ekonomin redan har förutspått att riksbanken skulle höja räntan får utspelet inga effekter.
 - 2. Om utspelet leder till att den förväntade framtida räntan ökar skiftar IS-kurvan inåt/nedåt och nuvarande produktionen faller.
 - 3. Om utspelet leder till förväntningar om högre ränta skiftar LM-kurvan inåt/uppåt och även nuvarande ränta går upp.
- a) 1, 2 och 3 är alla sanna.
 - b) 1 och 2 är sanna, 3 falskt.**
 - c) 1 och 3 är sanna, 2 är falskt.
 - d) 2 och 3 är sanna, 1 är falskt.
 - e) 1 är sant, 2 och 3 falskt.
 - f) 2 är sant, 1 och 3 falskt.
 - g) 3 är sant, 1 och 2 falskt.

10. Mundel-Flemming modellen analyserar en öppen ekonomi där växelkursen påverkas av den ekonomiska politiken. Antag att regeringen inför en mer expansiv finanspolitik. Vad händer?

- 1. Växelkursen apprecierar.
 - 2. Handelsbalansen förbättras.
 - 3. Ränta och produktion ökar.
- a) 1, 2 och 3 är alla sanna.
 - b) 1 och 2 är sanna, 3 falskt.
 - c) 1 och 3 är sanna, 2 är falskt.**
 - d) 2 och 3 är sanna, 1 är falskt.
 - e) 1 är sant, 2 och 3 falskt.
 - f) 2 är sant, 1 och 3 falskt.
 - g) 3 är sant, 1 och 2 falskt.

Fråga 3.

Frågan besvaras av de som ej har godkänt på seminariedelen. Frågan ger maximalt 10 poäng.

Diskutera med utgångspunkt från Assar Lindbecks kapitel i Tillämpad makroekonomi tänkbara förklaringar till varför Sverige under 1970- och 1980-talen kunde upprätthålla en så hög sysselsättningsnivå. Vilka förklaringar anser Lindbeck ha störst tyngd? Obs! Var kortfattad i ditt svar.

Fråga 4 – 10.

Besvaras av alla! Var och en av frågorna ger maximalt 10 poäng. Svara precist men relativt kortfattat och använd teorier, modeller och resonemang som använts under kursen. Om du använder grafiska modeller, förklara också dina resultat i ord. Du bör inte behöva använda mer än en sida text per fråga.

Fråga 4

- Förklara i ord varför AS-kurvan har den lutning den har?
- Förklara i ord varför AD-kurvan har den lutning den har?

Fråga 5

Antag att efterfrågan på varor och tjänster $Z = C + I + G$ i en ekonomi utan utrikeshandel. Jämviktsvillkoret är att produktion är lika med efterfrågan, dvs $Y = Z$. Låt för enkelhets skull **investeringarna I vara exogena och lika med 25**. Antag att konsumtionen $C = c_0 + c_1(Y - T)$. Ansätt värdena $c_0 = 50$, $c_1 = 0,75$.

Beräkna;

- jämviktsproduktion för $G = T = 0$.
- effekten på produktion i jämvikt av en ökning av G med en enhet.
- Antag att den marginella konsumtionsbenägenheten c_1 istället är 0,8. Beräkna effekten på produktion i jämvikt av en ökning av G med en enhet.

Fråga 6

I USA har i debatten om lämpliga åtgärder mot finanskrisen diskuterats mycket om hur mycket av eventuella skattelättnader hushållen skulle komma att konsumera.

- Diskutera kortfattat varför hushållens sparbenägenhet är av betydelse för hur effektiva skattelättnader är för att stabilisera konjunkturen.
- I den enklaste Keynesianska modellen (t.ex. IS-LM) antas en konstant konsumtionsbenägenheten. Diskutera kortfattat varför detta antagande inte alltid är uppfyllt.

Fråga 7

Antag att Anders Borg skulle öka bidragen till kommunerna och att det skulle leda till ökad offentlig konsumtion. Analysera effekterna av denna åtgärd med hjälp av Mundell Fleming-modellen (IS/LM med växelkursdiagram).

- Hur påverkas ränta, BNP och växelkurs? Visa diagrammatiskt och beskriv i ord.
- Vad händer med den endogena efterfrågekomponenterna i BNP, dvs C , I och NX ? Förklara!

Fråga 8

Sverige har en flytande växelkurs men Danmark har en fast. Diskutera med utgångspunkt från läroboken vad denna skillnad betyder för möjligheterna att föra en expansiv finans och penningpolitik.

Fråga 9

Hösten 1992 utsattes den svenska riksbanken för en spekulativ attack. Beskriv vad som menas med en sådan.

Fråga 10

Antag att ett land vill förbättra sin handelsbalans utan att BNP påverkas.

- a) Kan man åstadkomma detta bara genom ändra finanspolitiken? Varför/varför inte?
- b) Kan man åstadkomma detta bara genom ändra växelkursen? Varför/varför inte?

Svarsblankett Tentamen på grundkursen EC1201: Makroteori med tillämpningar

15 högskolepoäng, söndagen den 16 augusti 2009 kl 9-14.

PLACERINGSNR: _____

DATUM: _____

NAMN: _____

PERSONNUMMER: _____

GRUPP: _____

INSTRUKTIONER

- Fyll i ditt namn och personnummer.
- Lämna endast in svarsblanketten, inte frågeformuläret.
- Sätt ett tydligt kryss i rutan för det alternativ du anser vara det riktiga. Om det ej klart framgår vilken ruta du kryssat i, bedöms svaret som felaktigt.
- Endast ett alternativ per uppgift kan vara korrekt. Om du svarar med mer än ett kryss, bedöms svaret som felaktigt.

Fråga 1.

1. a) b) c) d) e) f) g)
2. a) b) c) d) e) f) g)
3. a) b) c) d) e) f) g)
4. a) b) c) d) e) f) g)
5. a) b) c) d) e) f) g)
6. a) b) c) d) e) f) g)
7. a) b) c) d) e) f) g)
8. a) b) c) d) e) f) g)
9. a) b) c) d) e) f) g)
10. a) b) c) d) e) f) g)

Fråga 2.

1. a) b) c) d) e) f) g)
2. a) b) c) d) e) f) g)
3. a) b) c) d) e) f) g)
4. a) b) c) d) e) f) g)
5. a) b) c) d) e) f) g)
6. a) b) c) d) e) f) g)
7. a) b) c) d) e) f) g)
8. a) b) c) d) e) f) g)
9. a) b) c) d) e) f) g)
10. a) b) c) d) e) f) g)